

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3396

[Total No. of Pages : 4

[5104]Ext. - 11
M.A. (Part - I)
ECONOMICS (Annual)
Micro Economic Analysis-I and Micro Economic Analysis-II
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precise and to the point.*
- 4) *Draw diagrams wherever necessary.*

Q1) What is indifference curve? Explain the income, substitution and price effects with the help of Indifference curve. **[20]**

OR

What is consumer surplus? How consumer surplus is measured with the help of Indifference curve?

Q2) Give the meaning of Average, marginal and total revenue. Illustrate these concept with the help of suitable diagrams and numerical examples. **[20]**

OR

Explain full the law of variable proportions.

Q3) What is perfect competition? Explain equilibrium of the firm and industry under perfect competition. **[20]**

OR

Explain in detail Baumol's sales revenue maximization model of the firm.

Q4) What is monopolistic competition? Explain equilibrium of the firm and group under monopolistic competition. **[20]**

OR

Explain price and output determination under monopoly. How monopoly is regulated?

P.T.O.

Q5) Write short notes on (any four)

[20]

- a) Role of price mechanism.
- b) Cross elasticity of demand.
- c) Isoquant curve.
- d) Selling cost
- e) Conditions of pareto optimality.
- f) Eulars theorem.

Total No. of Questions : 5]

P3396

[5104]Ext. - 11
M.A. (Part - I)
ECONOMICS (Annual)
Micro Economic Analysis-I and Micro Economic Analysis-II
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गूण: 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) समवृत्तीवक्र म्हणजे काय? समवृत्ती वक्राच्या सहाय्याने उत्पन्न, पर्यायता आणि किंमत परिणाम स्पष्ट करा. [20]

किंवा

उपभोक्त्याचे संतोषाधिक्य म्हणजे काय? उपभोक्त्याचे संतोषाधिक्य कसे मोजले जाते ते समवृत्तीवक्राच्या सहाय्याने विशद करा.

प्रश्न 2) सरासरी प्राप्ती, सिमांत प्राप्ती आणि एकूण प्राप्ती यांचा अर्थ सांगा योग्य आकृती व सांख्यिकीय उदाहरणाच्या साहाय्याने या संकल्पना स्पष्ट करा. [20]

किंवा

बदलत्या प्रमाणाचा नियम सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) पूर्ण स्पर्धा म्हणजे काय? व्यवसायसंस्था व उद्योगाचा पूर्ण स्पर्धेतील समतोल स्पष्ट करा. [20]

किंवा

बाऊमल यांचे महत्तम विक्रीप्राप्ती प्रतिमान सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा म्हणजे काय ? उद्योगसंस्था व समूहसंस्थाचा मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेतील समतोल स्पष्ट करा. [20]

किंवा

मक्तेदारीतील किंमत आणि उत्पादन निश्चीतीचे स्पष्टीकरण द्या. मक्तेदारीचे नियंत्रण कसे केले जाते ?

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा (कोणतेही चार) [20]

- अ) किंमत यंत्रणेची भूमिका
- ब) मागणीची छेदक लवचिकता
- क) समउत्पादन वक्र
- ड) विक्रीखर्च
- इ) पॅरेटोच्या पर्याप्ततेच्या अटी
- फ) युलरचे प्रमेय

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3397

[Total No. of Pages : 4

[5104] Ext. - 12
M.A. (Part - I) (Annual)
ECONOMICS
Public Economics I and Public Economics - II
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precised and to the point.*

Q1) Explain the role of Government in organized society. **[20]**

OR

Explain in detail Voluntary Exchange model.

Q2) Explain in detail the wagner's Law of Increasing state Activities. **[20]**

OR

Explain in detail Alternative concepts of Incidence of tax.

Q3) Describe the methods of repayment of public debt. **[20]**

OR

Explain interdependence of monetary and fiscal policy.

Q4) State the difference between finance commission and planning commission. **[20]**

OR

Evaluate the direct and Indirect tax reforms in India.

P.T.O.

Q5) Write short notes on (any four)

[20]

- a) Public Goods
- b) Project Evaluation
- c) Excess Burden of Taxes
- d) Classical view of public debt.
- e) Principles of Federal finance
- f) Taxation of Agriculture

Total No. of Questions : 5]

P3397

[5104] Ext. - 12
M.A. (Part - I) (Annual)
ECONOMICS
Public Economics I and Public Economics - II
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गूण: 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शावितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावित.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) संघटीत क्षेत्रातील सरकारची भूमिका स्पष्ट करा. [20]
किंवा
स्वेच्छा विनिमय प्रतिमान सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) वॅग्नर यांचा राज्याच्या कार्यातील वाढीचा नियम सविस्तर विशद करा. [20]
किंवा
करभाराच्या विविध संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) सार्वजनिक कर्ज परत फेडीच्या पध्दतीचे वर्णन करा. [20]
किंवा
मौद्रिक धोरण व वित्तीय धोरण यामधील परस्परांवलंबित्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) वित्त आयोग व नियोजन आयोग यातील फरक सांगा. [20]
किंवा
भारतातील प्रत्यक्षकर व अप्रत्यक्षकर सुधारणांचे मुल्यमापन करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) सार्वजनिक वस्तु
- ब) प्रकल्प मुल्यमापन
- क) कराचा अतिरीक्त भार
- ड) सार्वजनिक कर्जाचा सनातन दृष्टीकोण
- इ) संधिय वित्ताची तंतवे
- फ) कृषी कर पध्दती

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3398

[Total No. of Pages : 4

[5104] Ext. - 13
M.A. (Part - I) (Annual Pattern)
ECONOMICS

EC. 1003 - International Trade and International Finance

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precise of and to the point.*
- 4) *Neat diagrams must be drawn wherever necessary.*

Q1) Explain critically the Hecksher - Ohlin theory of International trade. **[20]**

OR

Explain leontiefs paradox and Intra Industry trade of International trade.

Q2) What are the terms of trade? Analyse the factors which determine the terms of trade of country. **[20]**

OR

Explain the changes in composition of global trade.

Q3) What is fixed exchange rate? Discuss the merits and demerits of fixed exchange rate. **[20]**

OR

What are the causes of deficit in India's balance of payments? Discuss the measures adopted by the Government to correct the deficit in India's balance of payments.

Q4) What is Euro-currency market? Explain the various reasons for the growth of Euro currency market. **[20]**

OR

Explain the role and importance of foreign capital in international trade.

P.T.O.

Q5) Write notes on any four of the following.

[20]

- a) New trade theory.
- b) Types of terms of trade.
- c) GATT.
- d) Devaluation of Indian Rupee.
- e) Foreign Direct Investment flows in India.
- f) World Bank.

Total No. of Questions : 5]

P3398

[5104] Ext. - 13

M.A. (Part - I) (Annual Pattern)

ECONOMICS

EC. 1003 - International Trade and International Finance

(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गूण: 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न-पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) हेक्यर - ओहलिन यांचा आंतरराष्ट्रीय व्यापारविषयक सिध्दांत स्पष्ट करा. [20]

किंवा

आंतरराष्ट्रीय व्यापारातील लियोन्टीफया विरोधाभास व आंतर उद्योग व्यापार संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) व्यापारशर्ती म्हणजे काय? ते सांगून देशातील व्यापारशर्तीवर परिणाम करणाऱ्या घटकांचे विश्लेषण करा. [20]

किंवा

जागतिक व्यापाराच्या रचनेतील बदल स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) स्थिर विनिमय दर म्हणजे काय? स्थिर विनिमय दराच्या गुण-दोषांची चर्चा करा. [20]

किंवा

भारताच्या व्यवहारतोलातील तुटीची कारणे कोणती? भारताच्या व्यवहारतोलातील तूट दुरूस्त करण्यासाठी सरकारने योजलेल्या उपायांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) युरो डॉलर बाजाराचा अर्थ सांगून, युरो-डॉलर बाजार वाढीची कारणे विशद करा. [20]

किंवा

परकीय भांडवलाचे आंतरराष्ट्रीय व्यापारातील भूमिका आणि महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही चारावर)

[20]

- अ) नवीन व्यापार सिध्दांत
- ब) व्यापार शर्तीचे प्रकार
- क) गॅट
- ड) भारतीय रूपयाचे अवमूल्यन
- इ) भारताकडील परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणूकीचा प्रवाह
- फ) जागतिक बँक

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 3

P3399

**[5104] Ext.- 14
M.A. (Part - I)
ECONOMICS**

**Mathematical Economics and Statistical Techniques
(Annual Pattern)**

Time : 3 hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answers should be precise and to the point.*
- 4) *Draw neat diagrams wherever necessary.*
- 5) *Use of non-scientific calculator is allowed.*

Q1) Solve any one of the following. [20]

- a) i) A firm's average production costs (AC) are given by the expression
 $AC = 450q^{-1} + 0.2q^{1.5}$.
- ii) A firm has to pay fixed costs of Rs. 200 and then Rs.16 labour plus Rs.5 raw material for each unit produced of good x. Write an expression for average cost and simplify.
- b) Calculate the point elasticity of demand for the demand schedule $P = 60 - 0.2Q$ where price is (i) zero, (ii) Rs.20 (iii) Rs.40 and (iv) Rs.60

Q2) Solve any one of the following. [20]

- a) Use inverses to solve system of equations.
$$x_1 - x_2 + x_3 = 1$$
$$2x_2 - x_3 = 1$$
$$2x_1 + 3x_2 = 1$$
- b) IF a firm faces the marginal cost schedule $MC = 180 + 0.3q^2$ and the marginal revenue schedule is $MR = 540 - 0.6q^2$ and total fixed costs are Rs. 65 what is the maximum profit it can make?

Q3) Solve any one of the following. [20]

- a) Draw multiple bar diagram for the following data and answer the following questions. (Rs. In thousands)

P.T.O.

Year	Sales	Gross Profit	Net Profit
1995	100	30	10
1996	120	40	15
1997	130	45	25
1998	150	50	25

- i) Which year has maximum net profit?
 - ii) In 1997 what is the % of increase in gross profit as compared with 1995?
 - iii) Obtain the average net profit.
 - iv) Which year shows the lowest sale?
 - v) Which year has maximum difference between gross and net profit?
- b) In the following grouped data 'x' are the mid points of the class intervals and 'c' is a constant. If the arithmetic mean of the original distribution is 35.84, find its class intervals.

x-c	-21	-14	-7	0	7	14	21	total
Frequency	2	12	19	29	20	13	5	100

Q4) Solve any one of the following.

- a) From the prices of shares of X and Y below find out which is more stable in value : [20]

X	Y
35	108
54	107
52	105
53	105
56	106
58	107
52	104
50	103
51	104
49	101

- b) The arithmetic mean and the S.D. of a set of 9 items are 43 and 5 respectively. If an item of value 63. is added to the, set find the mean and S.D. of 10th item.

Q5) Solve any four of the following.

[20]

a) Derive the determinant of matrix $A = \begin{bmatrix} 2 & 5 & 9 \\ 4 & 8 & 3 \\ 1 & 7 & 4 \end{bmatrix}$

- b) Solve the simultaneous equation system $20x + 6y = 500$

$$10x - 2y = 200$$

- c) A competitive market has demand schedule $p = 610 - 3q$ and the supply schedule $p = 20 + 2q$. Calculate equilibrium price and quantity.
- d) Prepare a frequency table for the following data with width of each class interval as 10. Use exclusive method of classification

57 44 80 75 00 18 45 14 04 64 72 51
 69 34 22 83 70 20 57 28 96 56 50 47
 10 34 61 66 80 46 22 10 84 50 47 73
 42 33 48 65 10 34 66 53 75 90 58 46
 39 69

- e) The distribution of age at first marriage of 130 males was as given below; Calculate the average age.

Age (x)	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
No.(f)	02	01	04	08	10	12	17	19	18	14	13	12

- f) Write the merits and demerits of mode.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3400

[Total No. of Pages : 4

[5104] Ext. - 15

M.A. (Part - I) (Annual Pattern)

ECONOMICS

Agricultural Economics and Industrial Economics

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the Candidates:

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precise and to the point.*

Q1) Describe the role of Agriculture in Indian Economy. [20]

OR

Critically evaluate the National Employment guarantee scheme.

Q2) Explain the structure of Co-Operative credit in India. [20]

OR

Explain the problems of Agricultural Export and Import.

Q3) Explain the scope and significance of the study of Industrial Economics. [20]

OR

Explain the Sargent Florence's Theory of industrial Location.

Q4) Explain the factors affecting industrial productivity and capacity utilization. [20]

OR

Explain the meaning scope and importance of industrial finance.

P.T.O.

Q5) Write short notes on (any four)

[20]

- a) Organic farming
- b) Scope of Agricultural Management
- c) Food security situation in India
- d) Foreign direct Investment
- e) Problems of small scale Industries
- f) Role of MNC'S in India

Total No. of Questions : 5]

P3400

[5104] Ext. - 15

M.A. (Part - I) (Annual Pattern)

ECONOMICS

Agricultural Economics and Industrial Economics

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
-
- प्रश्न 1) भारतीय अर्थव्यवस्थेत शेतीची भूमिका विशद करा. [20]
किंवा
राष्ट्रीय रोजगार हमी योजनेचे चिकीत्सक मूल्यमापन करा.
- प्रश्न 2) भारतातील सहकारी पतपुरवठ्याची रचना स्पष्ट करा. [20]
किंवा
शेतमाल आयात निर्यातीच्या समस्या स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) औद्योगिक अर्थशास्त्राच्या अभ्यासाची व्याप्ती आणि महत्व स्पष्ट करा. [20]
किंवा
सार्जन्ट फ्लोरेन्स यांचा औद्योगिक स्थाननिश्चितीचा सिध्दांत स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) औद्योगिक उत्पादकता आणि उत्पादनक्षमता वापरावर परिणाम करणारे घटक सांगा. [20]
किंवा
औद्योगिक वित्ताचा अर्थ, व्याप्ती आणि महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) सेंद्रीयशेती
- ब) शेती व्यवस्थापनाची व्याप्ती
- क) भारतातील अन्नसुरक्षेची परिस्थिती
- ड) विदेशी थेट गुंतवणूक
- इ) लघुउद्योगाच्या समस्या
- फ) बहुराष्ट्रीय महामंडळांची भारतातील भूमिका

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3401

[Total No. of Pages : 4

[5104] Ext. - 16

M.A. (Part - I) (Annual Pattern)

ECONOMICS

Indian Economic Policy and Labour Economics

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precise and to be point.*

Q1) Explain the central and state governments policy of unemployment. **[20]**

OR

Explain the Agricultural and financing Policy in India.

Q2) State the concept and importance of social infrastructure. **[20]**

OR

State the problem's and Importance of small scale industries in India.

Q3) Explain the characteristics of India'n labour market. **[20]**

OR

Critically examine the marginal productivity theory of wage's

Q4) Discuss the causes and effects of absenteeism of labour in India. **[20]**

OR

Explain the causes of industrial Disputes and their settlement machanism in Inida.

P.T.O.

Q5) Write short notes on (any four)

[20]

- a) Role of Public sector.
- b) Financial Reforms.
- c) Education and social Infrastructure
- d) Exit policy
- e) Minimum and fair wage.
- f) Social security

Total No. of Questions : 5]

P3401

5104] Ext. - 16

M.A. (Part - I) (Annual Pattern)

ECONOMICS

Indian Economic Policy and Labour Economics

(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावित.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) बेरोजगारी संबधी केंद्र व राज्य सरकारचे धोरण स्पष्ट करा. [20]

किंवा

भारतातील कृषी व वित्तीय धोरण विशद करा.

प्रश्न 2) सामाजिक पायाभूत सुविधांची संकल्पना व महत्व सांगा. [20]

किंवा

भारतातील लघु उद्योगाच्या समस्या आणि महत्व सांगा.

प्रश्न 3) भारतातील श्रम बाजाराचे वैशिष्ट्ये विशद करा. [20]

किंवा

वेतनाचा सिमांत उत्पादकता सिंधदान्ताचे टीकात्मक परिक्षण करा.

प्रश्न 4) भारतातील श्रमिकांच्या गैरहजेरीचे कारणे व परिणामांची चर्चा करा. [20]

किंवा

भारतातील औद्योगिक कलहांची कारणे व ते सोडविण्याची यंत्रणा स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) सार्वजनिक क्षेत्राची भूमिका
- ब) वित्तीय सुधारणा
- क) शिक्षण आणि सामाजिक पायाभूत सुविधा
- ड) निर्गमन धोरण
- इ) किमान व योग्य वेतन
- फ) सामाजिक सुरक्षा

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3402

[Total No. of Pages : 4

[5104] Ext. - 21

M.A. Part - II

ECONOMICS

Macro Economics - I and II

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precised and to the point.*

Q1) Evaluate the relation between disposable income and consumption expenditure. **[20]**

OR

Critically examine classical approach of determination of output and employment.

Q2) Explain the derivation of IS curve and LM curve. **[20]**

OR

Explain rational expectation model.

Q3) Explain the debates relating to the definition of money. **[20]**

OR

Critically examine the keynesian theory of demand for money.

Q4) Explain in detail the instruments of monetary policy. **[20]**

OR

Critically examine the loanable Fund theory of Interest.

P.T.O.

Q5) Write short notes (any four)

[20]

- a) Distinguish between GDP and GNP.
- b) Balanced Budget multiplier
- c) Liquidity trap
- d) Measures of money supply
- e) Cambridge cash balance Approach
- f) High powered money.

Total No. of Questions : 5]

P3402

[5104] Ext. - 21

M.A. Part - II

ECONOMICS

Macro Economics - I and II

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गुण: 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खर्चशक्य उत्पन्न व उपभोग खर्च यामधील संबंधाचे परिक्षण करा. [20]

किंवा

उत्पादन व रोजगार निश्चितीच्या सनातन दृष्टीकोनाचे टीकात्मक परिक्षण करा.

प्रश्न 2) IS व LM वक्रांची निर्मिती स्पष्ट करा. [20]

किंवा

विवेकी अपेक्षा प्रतिमान स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) पैशाच्या व्याख्येसंबंधीचा विवाद स्पष्ट करा. [20]

किंवा

केन्सयांच्या पैशाच्या मागणीच्या सिध्दांताचे टीकात्मक परिक्षण करा.

प्रश्न 4) चलनविषयक धोरणाची साधने सविस्तर स्पष्ट करा. [20]

किंवा

व्याजदराच्या कर्जाऊ निधी सिध्दांताचे टीकात्मक परिक्षण करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) GDP व GNP मधील फरक
- ब) संतुलीत अंदाजपत्रक गुणक
- क) रोखता सापळा
- ड) पैशाच्या पुरवठ्याची मापने
- इ) केंब्रिज रोख शिल्लक दृष्टीकोन
- फ) उच्च शक्ती पैसा

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3403

[Total No. of Pages : 4

[5104]Ext. - 22

M.A. Part - II

ECONOMICS

Growth and Development I and II

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the Candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precised and to the point.*

Q1) What is less developed countries? Explain the characteristics of less developed countries. [20]

OR

Critically examine harrod domar growth model.

Q2) Compare the Income inequality in developed and under developed. [20]

OR

What is urbanisation? State the problems of urbanisation.

Q3) Explain in detail the role of Industrilisation in economic development. [20]

OR

What is monetary policy? Explain the objectives of the monetary policy.

Q4) Explain role and function of International monetary fund. [20]

OR

Explain the role of government in the developmental processes.

P.T.O.

Q5) Write short notes (any four)

[20]

- a) Indicators of Growth
- b) Cobb-douglas production function.
- c) Causes of rural migration
- d) Social Infrastructure and economic development
- e) Inflation and growth
- f) Self help groups

Total No. of Questions : 5]

P3403

[5104]Ext. - 22

M.A. Part - II

ECONOMICS

Growth and Development I and II

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गूण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) अल्पविकसीत देश म्हणजे काय? अल्पविकसित देशांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [20]

किंवा

हेरॉड डोमार यांच्या वृद्धी प्रतिमानाचे टिकात्मक परिक्षण करा.

प्रश्न 2) विकसीत आणि अर्धविकसीत जगातील उत्पन्न विषमतेची तुलना करा. [20]

किंवा

शहरीकरण म्हणजे काय? शहरीकरणाच्या समस्या सांगा.

प्रश्न 3) आर्थिक विकासातील औद्योगिकीकरणाची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा. [20]

किंवा

चलनविषयक धोरण म्हणजे काय? चलनविषयक धोरणाची उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची भूमिका आणि कार्ये स्पष्ट करा. [20]

किंवा

विकास प्रक्रियेतील शासनाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) वृद्धीचे निर्देशक
- ब) कॉब-डग्लस उत्पादन फलन
- क) ग्रामीण स्थलांतराची कारणे
- ड) सामाजिक पायाभूत सुविधा आणि आर्थिक विकास
- इ) भाववाढ आणि वृद्धी
- फ) स्वयं सहाय्यता गट

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3404

[Total No. of Pages : 4

[5104] Ext. - 23

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

Modern Banking and Research Methodology

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the Candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precised and to the point.*

Q1) Explain the functions of financial system. **[20]**

OR

Explain the changing trends in Indian banking sector since 1991.

Q2) State and explain the significance of Non - banking Financial Institutions in India. **[20]**

OR

Explain the recent trends in exchange rate and its impact on Indian economy.

Q3) What is social research? Explain the objectives and limitations of social research. **[20]**

OR

What is hypothesis? Explain the importance of hypothesis in research.

Q4) Explain the measures of central tendencies. **[20]**

OR

Discuss the importance and limitations of information systems in research.

P.T.O.

Q5) Write short notes (any four)

[20]

- a) Investment policy of a bank.
- b) Features of Indian money market
- c) Foreign Direct Investment
- d) Case study
- e) Testing of hypothesis
- f) Power point presentation

Total No. of Questions : 5]

P3404

[5104] Ext. - 23

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

Modern Banking and Research Methodology

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गूण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न-पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) वित्तीय प्रणालीची कार्ये स्पष्ट करा. [20]

किंवा

1991 पासून भारतातील बँकिंग क्षेत्रातील बदलती प्रवृत्ती स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) भारतातील बँकेतर वित्तीय संस्थांचे महत्व सांगून स्पष्ट करा. [20]

किंवा

विनिमय दरातील अलिकडील प्रवृत्ती व त्यांचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) सामाजिक संशोधन म्हणजे काय? सामाजिक संशोधनाची उद्दिष्टे आणि मर्यादा स्पष्ट करा. [20]

किंवा

गृहीतक म्हणजे काय? संशोधनात गृहीतकाचे महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) केंद्रीय प्रवृत्तीची मापके स्पष्ट करा. [20]

किंवा

संशोधनातील माहिती प्रणालीचे महत्व आणि मर्यादांची चर्चा करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) बँकेचे गुणतवणूक धोरण
- ब) भारतीय नाणेबाजाराची वैशिष्ट्ये
- क) थेट परकीय गुंतवणूक
- ड) व्यष्टी अभ्यास
- इ) गृहीतकाची चाचणी
- फ) पॉवर पॉइंट प्रझेनटेशन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3405

[Total No. of Pages : 4

[5104] Ext. - 24

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

Demography and Rural Development

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the Candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precised and to the point.*

Q1) What is demography? Explain the relationship of demography with other discipline. **[20]**

OR

Critically examine malthusian theory of population.

Q2) Explain the features of growth of population. **[20]**

OR

What is labourforce? Explain the trends of labour force. Participation in India.

Q3) Explain the features of 73rd constitutional Amendment and it's impact on co-operative sector in India. **[20]**

OR

Discuss the performance of Regional Rural Banks? Explain their problems.

Q4) Explain the nature of rural poverty in India. State the causes of rural poverty. **[20]**

OR

Comment on the performance and achievement of swarn jayanti gram swaraj gar yojana.

P.T.O.

Q5) Write short notes on (any four)

[20]

- a) Small farmers Development Agencies.
- b) Problem of inequality in rural India.
- c) Micro finance Institutions in India.
- d) Optimum population theory.
- e) Trends of sex ratio in India.
- f) Distribution of world population.

Total No. of Questions : 5]

P3405

[5104] Ext. - 24
M.A. (Part - II)
ECONOMICS
Demography and Rural Development
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गूण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावित.
4) योग्यत्या ठिकाणी आकृत्या काढा.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) लोकसंख्या शास्त्र म्हणजे काय? लोकसंख्या शास्त्राचा इतर अभ्यास शाखांशी असलेला संबंध स्पष्ट करा. [20]

किंवा

माल्थसच्या लोकसंख्या सिध्दान्ताचे टीकात्मक परीक्षण करा.

प्रश्न 2) लोकसंख्या वृद्धीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [20]

किंवा

श्रम पुरवठा म्हणजे काय? भारतातील श्रम पुरवठ्याच्या सहभागाची प्रवृत्ती स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) 73 व्या घटना दुरुस्तीचे वैशिष्ट्ये आणि त्याचा भारताच्या सहकार क्षेत्रावरील प्रभाव स्पष्ट करा. [20]

किंवा

प्रादेशिक ग्रामीण बँकांच्या कामगिरीची चर्चा करा? व त्याच्या समस्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) भारतातील ग्रामीण दारिद्र्याचे स्वरूप स्पष्ट करा. व ग्रामीण दारिद्र्याची कारणे सांगा. [20]

किंवा

स्वर्ण जयंती ग्राम स्वरोजगार योजनेची कामगिरी व यशापयश यावर भाष्य करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) लहान शेतकरी विकास संस्था.
- ब) ग्रामीण भारतातील असमानतेची समस्या.
- क) भारतातील सुक्ष्म वित्तीय संस्था.
- ड) पर्याप्त लोकसंख्या सिध्दांत.
- इ) भारतातील स्त्री-पुरुष प्रमाण प्रवृत्ती.
- फ) जागतिक लोकसंख्येची विभागणी.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3406

[Total No. of Pages : 4

[5104] Ext. - 25

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

World Economy and Economics of Environment

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the Candidates:

- 1) Attempt all questions.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer should be precise and to the point.*

Q1) Explain the role of multi - National companies in World economic development. **[20]**

OR

State the objectives and role of Association of south East Asian Nations.

Q2) Explain the effects of growth reform's in china on world trade. **[20]**

OR

Explain the impact of Euro zone crisis on Indian Economy.

Q3) Explain the trend's in environmental policy of India since 1991. **[20]**

OR

Explain the causes of environment pollution.

Q4) Explain the role of environment education in controlling the water pollution. **[20]**

OR

Explain the causes and remedies of forest depletion in India.

P.T.O.

Q5) Write short notes on (any four)

[20]

- a) Eastern Europe a transition economy.
- b) Role of SAARC.
- c) Features of Global Economy.
- d) Bio - diversity
- e) Social forestry
- f) Environmental Audit.

Total No. of Questions : 5]

P3406

[5104] Ext. - 25

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

World Economy and Economics of Environment

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावित.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) जागतिक आर्थिक विकासात बहु राष्ट्रीय कंपण्यांची भूमिका स्पष्ट करा. [20]
किंवा
दक्षिण पूर्व अशियाई राष्ट्र संघटनेची उद्दिष्टे आणि भूमिका सांगा.
- प्रश्न 2) चीन मधील वृद्धी सुधारणांचा जागतिक व्यापारावरील परिणाम स्पष्ट करा. [20]
किंवा
युरोपिय क्षेत्रातील आरिण्यांचा भारतीय अर्थव्यवस्थे वरील प्रभाव स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) 1991 पासूनच्या भारतीय पर्यावरण धोरणातील प्रवृत्ती स्पष्ट करा. [20]
किंवा
पर्यावरण प्रदुषनाची कारणे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) जल प्रदुषन नियंत्रणात पर्यावरण शिक्षणाची भूमिका स्पष्ट करा. [20]
किंवा
भारतातील जंगल न्हासाची कारणे व उपाय स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार)

[20]

- अ) पूर्व युरोप संक्रमण शील अर्थव्यवस्था
- ब) सार्क ची (SAARC) भूमिका.
- क) जागतिक अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये.
- ड) जैव - विविधता.
- इ) सामाजिक वनीकरण.
- फ) पर्यावरण लेखा परिक्षण.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3407

[Total No. of Pages : 6

[5104] Ext. - 26
M.A. Part - II (Annual Pattern)
ECONOMICS
Economics of Finance and Econometrics
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the Candidates:

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answers should be precise and to the point.*
- 4) *Draw neat diagrams wherever necessary.*
- 5) *Use of non-scientific calculator is allowed.*

Q1) Answer the following questions. (Any one) **[20]**

- a) Explain the role interest rates, present and future value of income in financial markets.
- b) What is future market? Explain the role of hedgers and arbitrageurs in future markets.

Q2) Answer the following questions. (Any one) **[20]**

- a) State the differences between Depository institutions and non-depository institutions.
- b) Explain the concept of portfolio and the role of Capital Asset Pricing Model.

Q3) Answer the following questions. (Any one) **[20]**

- a) Define the following terms.
 - i) Standard Error
 - ii) R^2 and \bar{R}^2
 - iii) Partial R^2
 - iv) Test of stability
 - v) Degrees of freedom
 - vi) Analysis of variance

P.T.O.

- b) The following table shows the total money supply for the economy as a whole and the general price level over the twelve year period 1991- 2002.
- i) Construct a scatter diagram.
 - ii) Determine the values of regression coeff b_0 and b_1 by using the least square method.
 - iii) Compute the total variation, explained variation and unexplained variation.
 - iv) Compute the coeff of determination.

Year	Money Supply (Rs. In Crores) X	Price level (general Price Index) Y
1991	100	115
92	110	120
93	115	110
94	110	120
95	120	125
96	120	127
97	130	133
98	135	140
99	140	145
2000	145	150
2001	150	155
2002	115	160

Q4) Answer the following question. (Any one) **[20]**

- a) What is Econometrics? Elucidate the scope of econometrics with suitable examples.
- b) The president of a large automobile company believes that the sale generated by the company sales people depend not only on the years of experience but also on the general intelligence level of the sales person as measured by his or her IQ. To test his belief he takes a random sample of 12 sales person across the country and determines their number of years with the company and their respective IQs. For each sales person following table represents the values of the following variables.

Y = Sales volume in thousands of rs. during a year.

X1 = IQ of the sales person

X2 = number of years in sales with the company.

Sales Person	Y	X1	X2
1	100	120	10
2	85	110	10
3	65	106	5
4	95	120	7
5	107	115	12
6	92	108	8
7	102	110	12
8	80	115	7
9	70	103	9
10	52	100	4
11	90	111	8
12	100	118	8

Calculate the standard error of the estimate.

Calculate the coefficient of multiple determinations.

Compute the standard error of the parameters estimates and conduct a test of significance at the five per cent level of significance.

Q5) Answer the following questions. (any four)

[20]

- Define derivatives and explain the types of it.
- What are swaps? Explain the mechanics and types of swaps.
- Write a note on financial futures and commodity futures
- Write in detail a note on Errors in hypothesis testing
- What is least square method?
- State the difference between statistics and econometrics.

Total No. of Questions : 5]

P3407

[5104] Ext. - 26
M.A. Part - II (Annual Pattern)
ECONOMICS
Economics of Finance and Econometrics
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ: 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) उत्तरे मुद्देसूद आणि योग्य असावीत.
4) आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक) [20]

- अ) व्याजदर, उत्पन्नाचे भावी व वर्तमान मूल्य यांची भूमिका स्पष्ट करा.
ब) भविष्य बाजार म्हणजे काय? द्विधा व्यापारी आणि संधीसाधू किंवा मूल्यांतरलाभार्थ क्रय विक्रय करणारे व्यापारी यांची भविष्य बाजारातील भूमिका विशद करा.

प्रश्न 2) खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक) [20]

- अ) निधीधारक संस्था व अनिधी धारक संस्था यातील फरक सांगा.
ब) दस्तावेज संकल्पना आणि भांडवली संपत्ती किंमतप्रणाली प्रतिमानाचे कार्य स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक) [20]

- अ) खालील पदांच्या व्याख्या द्या.
i) प्रमाणित चूक
ii) R^2 and \bar{R}^2
iii) Partial R^2
iv) स्थिरतेची परीक्षा
v) स्वातंत्र्याचे मोजमाप
vi) Analysis of variance

ब) खालील तक्त्यामध्ये 12 वर्षे म्हणजे 1991 ते 2002 पर्यंतचा संपूर्ण अर्थव्यवस्थेचा पैशाचा परवठा आणि सर्वसाधारण किंमत पातळी दिली आहे. त्यावरून, पुढील बाबी काढा.

- Scatter diagram.
- Determine the values of regression coeff b_0 and b_1 by using the least square method.
- Compute the total variation, explained variation and unexplained variation.
- Compute the coeff of determination.

Year	Money Supply (Rs. In Crores) X	Price level (general Price Index) Y
1991	100	115
92	110	120
93	115	110
94	110	120
95	120	125
96	120	127
97	130	133
98	135	140
99	140	145
2000	145	150
2001	150	155
2002	115	160

प्रश्न 4) खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

[20]

- अर्थमिती म्हणजे काय? सुयोग्य उदाहरणे देऊन अर्थमितीची व्याप्ती सविस्तर स्पष्ट करा.
- एखाद्या कंपनीतील वस्तुंची विक्री ही त्या कंपनीच्या विक्री करणाऱ्या व्यक्तीच्या कामाच्या फक्त अनुभवावरच अवलंबून नसते तर त्या व्यक्तीच्या सर्वसाधारण बुद्धीमत्तेवर देखील अवलंबून असते असे एका ऑटोमोबाईल कंपनीच्या अध्यक्षांचे मत होते हे तपासून पाहण्यासाठी त्यांनी देशभरातून 12 जणांचा एक नमुना निवडला आणि त्यांच्या कामाची वर्षे व बुद्ध्यांक मापनाची आकडेवारी गोळा केली. ही आकडेवारी खालील तक्त्यात दिली आहे.

Y = एका वर्षातील एकूण विक्री (हजारामध्ये)

X1 = बुद्ध्यांक,

X2 = कामाचा अनुभव (वर्षामध्ये)

Sales Person	Y	X1	X2
1	100	120	10
2	85	110	10
3	65	106	5
4	95	120	7
5	107	115	12
6	92	108	8
7	102	110	12
8	80	115	7
9	70	103	9
10	52	100	4
11	90	111	8
12	100	118	8

यावरून पुढील बाबी काढा.

The standard error of the estimate.

The coeff of multiple determinations.

The standard errors of the parameters estimates and conduct a test of significance at the five per cent level of significance.

प्रश्न 5) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही चार)

[20]

- तद्भव ची व्याख्या द्या आणि त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
- वित्तीय अदलाबदलावर टीप लिहा.
- वित्तीय भविष्ये आणि वस्तु भविष्ये यावर टीप लिहा.
- गृहीतक तपासणीतील चुका यावर टीप लिहा.
- किमान वर्ग पद्धत म्हणजे काय?
- अर्थमिती व संख्याशास्त्र यातील फरक सांगा.

